



## Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA  
YVESE BOTA  
přednesené dne 7. března 2018<sup>1</sup>

Věc C-1/17

**Petronas Lubricants Italy SpA**  
**proti**  
**Liviu Guidovi**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Corte d'appello di Torino (odvolací soud v Turíně, Itálie)]

„Řízení o předběžné otázce – Soudní příslušnost, uznání a výkon rozhodnutí v občanských a obchodních věcech – Příslušnost ve věcech týkajících se individuálních pracovních smluv – Zaměstnavatel žalovaný u soudů členského státu, v němž má sídlo nebo bydliště – Vzájemná žaloba podaná zaměstnavatelem – Určení příslušného soudu“

1. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 20 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech<sup>2</sup>.
2. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Liviem Guidou, s bydlištěm v Polsku, a jeho bývalým zaměstnavatelem, společností Petronas Lubricants Italy SpA (dále jen „PL Italy“) založené podle italského práva a se sídlem v Itálii, ve věci propuštění z pracovního poměru, které mu bylo oznámeno touto společností.
3. Předložená žádost poskytne Soudnímu dvoru příležitost poprvé definovat pojem „vzájemná žaloba“ obsažený v jednom ze zvláštních ustanovení kapitoly II oddílu 5 nařízení č. 44/2001, kterým se stanoví pravidla pro určení příslušnosti ve věcech individuálních pracovních smluv, s ohledem na svou nejnovější judikaturu týkající se téhož pojmu definovaného v čl. 6 bodu 3 tohoto nařízení, který spadá do oddílu 2 kapitoly II, jenž upravuje zvláštní příslušnost.
4. Na základě analýzy, v níž jsem se v souladu s požadavkem Soudního dvora zaměřil pouze na druhou předběžnou otázku, navrhu, aby bylo ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001 vykládáno v tom smyslu, že tento článek poskytuje zaměstnavateli právo podat vzájemnou žalobu u soudu, u něhož podal původní žalobu zaměstnanec, a že tento soud může rozhodnout o takové vzájemné žalobě za předpokladu, že byla podána s cílem vyřešit všechny jejich vzájemné nároky, které mají společný původ.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

## I. Právní rámec

5. Body 11, 13 a 15 odůvodnění nařízení č. 44/2001 uvádějí:

„(11) Pravidla pro určení příslušnosti musí být vysoce předvídatelná a založená na zásadě, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného, a musí být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně určených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného určujícího hlediska. Sídlo právnické osoby musí být v nařízení samostatně vymezeno tak, aby společná pravidla byla přehlednější a zamezilo se sporům o příslušnost.

[...]

(13) Pokud se týče pojištění, spotřebitelských a pracovních smluv, měla by být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou jejím zájmům příznivější než obecná pravidla.

[...]

(15) V zájmu harmonického výkonu spravedlnosti je nezbytné minimalizovat možnost souběžných řízení a zajistit, aby ve dvou členských státech nebyla vydána vzájemně si odporující rozhodnutí. Musí existovat jasný a účinný mechanismus pro řešení souběžně probíhajících řízení, a rovněž pro zamezení obtíží vyplývajících z vnitrostátních rozdílů, pokud jde o stanovení doby, kdy se věc považuje za projednanou. Pro účely tohoto nařízení by měla být tato doba stanovena samostatně.“

6. Podle čl. 6 bod 3 tohoto nařízení spadajícího do kapitoly II oddílu 2 tohoto nařízení, nadepsaného „Zvláštní příslušnost“, osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována, „jedná-li se o vzájemnou žalobu, která se týká stejné smlouvy či stejné skutečnosti jako původní žaloba, u soudu, u něhož byla podána původní žaloba“.

7. Kapitola II oddíl 5 uvedeného nařízení, který obsahuje články 18 až 21, stanoví pravidla pro určení příslušnosti ve sporech, jejichž předmětem jsou individuální pracovní smlouvy.

8. Článek 18 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„Ve věcech týkajících se individuálních pracovních smluv se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny článek 4 a čl. 5 bod 5).“

9. Článek 19 tohoto nařízení stanoví:

„Zaměstnavatel, který má bydliště na území některého členského státu, může být žalován

1. u soudů členského státu, v němž má bydliště, nebo

2. v jiném členském státě:

a) u soudu místa, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci, nebo u soudu místa, kde svou práci obvykle vykonával naposledy, nebo

b) jestliže zaměstnanec obvykle nevykonává nebo nevykonával svou práci v jediné zemi, u soudu místa, kde se nachází nebo nacházela provozovna, která zaměstnance přijala do zaměstnání.“

10. Podle článku 20 uvedeného nařízení:

„1. Zaměstnavatel může žalovat pouze u soudů toho členského státu, na jehož území má zaměstnanec bydliště.

2. Tímto oddílem není dotčeno právo podat vzájemnou žalobu u soudu, u něhož byla podle tohoto oddílu podána původní žaloba.“

11. Článek 21 nařízení č. 44/2001 zní takto:

„Od ustanovení tohoto oddílu je možné se odchýlit pouze

1. dohodou o určení příslušnosti uzavřenou po vzniku sporu; nebo
2. dohodou o určení příslušnosti umožňující zaměstnanci podat návrh na zahájení řízení u jiných soudů než těch, které jsou uvedeny v tomto oddíle.“

## **II. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky**

12. Livio Guida byl v roce 1982 přijat do pracovního poměru u společnosti PL Italy na základě pracovní smlouvy uzavřené podle italského práva a v roce 1996 byl vyslán do polského přidruženého podniku Petronas Lubricants Poland sp.zo.o. (dále jen „PL Poland“), kde od té doby vykonával funkci generálního ředitele, přičemž v postavení řídicího pracovníka působil od roku 1998. V roce 2001 uzavřel se společností PL Poland „souběžnou“ pracovní smlouvu na dobu určitou podle polského práva, která byla pravidelně obnovována; platnost poslední pracovní smlouvy byla sjednána do 30. dubna 2016. Dvěma vytýkacími dopisy ze dne 17. a 29. dubna 2014 mu bylo oznámeno několik výtek disciplinární povahy. L. Guida byl poté dopisem ze dne 28. května 2014 společností PL Italy propuštěn z „údajně oprávněného důvodu“. Dalším dopisem z téhož dne byl informován o ukončení pracovního poměru se společností PL Poland.

13. Livio Guida tedy žaloval společnost PL Italy u Tribunale di Torino (soud v Turíně, Itálie), přičemž tvrdil, že vytýkací dopisy obsahovaly neaktuální výtky obecného charakteru, a rovněž rozporoval pravdivost skutečností, které mu byly vytýkány. Požadoval, aby tento soud prohlásil výpověď společnosti PL Italy za nedůvodnou a v každém případě za protiprávní a uložil této společnosti zaplacení odstupného stanoveného italským právem pro případ nezákonného propuštění. L. Guida mimoto požadoval, aby společnosti PL Italy byla uložena náhrada nemajetkové újmy, kterou utrpěl v důsledku urážlivé povahy svého propuštění.

14. Dne 5. prosince 2014 se společnost PL Italy dostavila k tomuto soudu a navrhla zamítnutí návrhů žalobce. Společnost PL Italy uvedla, že společnost PL Poland jí postoupila své pohledávky vůči L. Guidovi a podáním ze dne 3. prosince 2014 se na základě vzájemné žaloby domáhala, aby bylo L. Guidovi uloženo vrácení částky 143 816,29 eura, která mu byla neoprávněně vyplacena na náhradách cestovního, náhradách za nevyčerpanou dovolenou a jako přeplatek v důsledku použití nesprávného směnného kurzu zlotý/euro.

15. Livio Guida tvrdil, že podle čl. 6 bodu 3 a článku 20 nařízení č. 44/2001 italský soud není příslušný k rozhodování o vzájemné žalobě společnosti PL Italy.

16. Rozsudkem vyhlášeným dne 14. září 2015 Tribunale di Torino (soud v Turíně) uložil společnosti PL Italy, aby L. Guidovi zaplatila částku 100 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy z důvodu urážlivé povahy jeho propuštění a prohlásil ve prospěch polských soudů, že není příslušný k rozhodnutí o vzájemné žalobě společnosti PL Italy.

17. Tribunale di Torino (soud v Turíně) měl za to, že L. Guida prokázal své bydliště v Polsku, nicméně shledal, že i když čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001 stanoví výjimku z povinnosti zaměstnavatelů podávat žaloby vůči svým zaměstnancům v zemi jejich bydliště, tato výjimka se nepoužije, pokud věřitelem pohledávek, které má zaměstnavatel v úmyslu vymáhat, nebyl původně zaměstnavatel, ale byly na něj postoupeny prostřednictvím smlouvy.

18. Společnost PL Italy podala proti tomuto rozsudku odvolání ke Corte d'appello di Torino (odvolací soud v Turíně, Itálie), předkládajícímu soudu, v němž se domáhá zrušení uložené náhrady nemajetkové újmy a zopakoval svůj vzájemný návrh.

19. Tento soud má za to, že je třeba zjistit, zda čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001 umožňuje zaměstnavateli podat u soudů členského státu, v němž má sídlo nebo bydliště, vzájemnou žalobu proti zaměstnanci, který tohoto zaměstnavatele řádně žaloval u těchto soudů v souladu s článkem 19 tohoto nařízení.

20. V případě kladné odpovědi si předkládající soud klade otázku, jaké důsledky je třeba vyvodit ze zjištění, že předmětem vzájemné žaloby podané zaměstnavatelem je pohledávka, jejímž věřitelem byla původně jiná osoba, jež byla současně zaměstnavatelem téhož zaměstnance na základě „souběžné“ pracovní smlouvy, a že vzájemná žaloba je založena na smlouvě o postoupení pohledávky uzavřené mezi zaměstnavatelem a původním věřitelem pohledávky až po podání žaloby zaměstnancem.

21. Za těchto podmínek se Corte d'appello di Torino (odvolací soud v Turíně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Umožňuje čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001 zaměstnavateli se sídlem nebo bydlištěm na území členského státu Unie, který je bývalým zaměstnancem žalován u soudů členského státu, v němž má bydliště (podle článku 19 tohoto nařízení), podat vzájemnou žalobu proti tomuto zaměstnanci u téhož soudu, který projednává původní žalobu?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku, zakládá čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001 příslušnost soudu, u něhož byla podána původní žaloba, i v případě, kdy předmětem vzájemné žaloby podané zaměstnavatelem není pohledávka, jejímž věřitelem byl původně zaměstnavatel, ale pohledávka, jejímž věřitelem byla jiná osoba (která je současně zaměstnavatelem téhož zaměstnance na základě souběžné pracovní smlouvy), a kdy je vzájemná žaloba založena na smlouvě o postoupení pohledávky, uzavřené mezi zaměstnavatelem a osobou, která byla původně věřitelem pohledávky, po podání původní žaloby zaměstnancem?“

### III. Moje analýza

22. Ještě než přistoupím k analýze pojmu „vzájemná žaloba“ uvedeného v čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001<sup>3</sup>, je nezbytné upřesnit určité skutečnosti, z nichž ve svých úvahách vycházím. Zaprvé lze konstatovat, že podmínky použití tohoto ustanovení nejsou předmětem diskuze. Je tedy nesporné, že spor se týká „individuální pracovní smlouvy“ ve smyslu čl. 18 odst. 1 tohoto nařízení<sup>4</sup>, která zavazovala L. Guidu a společnost PL Italy od roku 1982, přičemž tento zaměstnanec uzavíral od roku 2001 i jiné pracovní smlouvy, a to se společností PL Poland, „přidruženým podnikem“ společnosti PL Italy, poté co

3 – Použitelné ve věci v původním řízení, neboť zaměstnanec podal žalobu před 10. lednem 2015. Jak bylo připomenuto v rozsudku ze dne 21. prosince 2016, Concurrence (C-618/15, EU:C:2016:976, bod 9), nařízení č. 44/2001 bylo zrušeno článkem 80 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1). A podle čl. 66 odst. 1 tohoto nařízení se vztahuje pouze na řízení zahájená ke dni 10. ledna 2015 nebo po něm.

4 – Rozsudek ze dne 10. září 2015, Holterman Ferho Exploitatie a další (C-47/14, EU:C:2015:574, bod 34).

byl od roku 1996 do této polské společnosti vyslán. Je rovněž nesporné, že společnost PL Italy, zaměstnavatel žalovaný u soudu členského státu, v němž má své sídlo, který je příslušný v důsledku volby zaměstnance v souladu s článkem 19 uvedeného nařízení, podala návrh na vydání samostatného rozsudku vůči žalobci, a nikoliv prostředek obrany<sup>5</sup>.

23. Zadruhé není pochyb o tom, že možnost podat vzájemnou žalobu má jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec, což odůvodňuje kladnou odpověď na první předběžnou otázku. Bylo by totiž v rozporu s doslovným výkladem ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001<sup>6</sup>, pokud by bylo vyvozováno, že v případě neexistence legislativního omezení je možnost podat vzájemnou žalobu vyhrazena pouze zaměstnanci<sup>7</sup>. Na tuto procesní rovnost zaměstnance a zaměstnavatele již podle mého názoru Soudní dvůr<sup>8</sup> nepřímou poukázal. Odpovídá obecnému cíli řádného výkonu spravedlnosti, který vyžaduje dodržování zásady hospodárnosti řízení<sup>9</sup>.

24. Připouští se tak možnost zaměstnavatele domáhat se prostřednictvím vzájemné žaloby nároku vůči zaměstnanci u soudu v jiném členském státě, než je ten, na jehož území má zaměstnanec bydliště, ale který si zvolil vzhledem k tomu, že jej považuje za nejbližší svým zájmům<sup>10</sup>.

25. Po tomto upřesnění je třeba vysvětlit, jak může být definován pojem „vzájemná žaloba“ ve smyslu čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001, což je podstatou druhé otázky předkládajícího soudu.

26. Nejprve je třeba konstatovat, že unijní normotvůrce zvolil jiné znění, než je znění čl. 6 bodu 3 tohoto nařízení, uvedené v kapitole II oddílu 2 a stanovící pravidla odvozené příslušnosti, která konkurují obecné příslušnosti soudu členského státu, v němž má žalovaný bydliště. Toto ustanovení totiž doplnil tak, že se musí jednat o žalobu, „která se týká stejné smlouvy či stejné skutečnosti jako původní žaloba“<sup>11</sup>. Tato ustanovení, která se od vstupu Bruselské úmluvy v platnost nezměnila, nebyla již zahrnuta do oddílů upravujících pravidla pro určení příslušnosti chránící pojištěnce nebo spotřebitele. Toto upřesnění nebylo doplněno ani v souvislosti s vložení oddílu 5, který se týká příslušnosti ve věcech individuálních pracovních smluv<sup>12</sup>, do kapitoly II nařízení č. 44/2001, ani v souvislosti s přípravou nařízení č. 1215/2012, které je použitelné od 10. ledna 2015.

5 – Rozsudek ze dne 13. července 1995 ve věci Danvaern Production (C-341/93, EU:C:1995:239, body 15 a 18).

6 – Je nutné zdůraznit, že totožná ustanovení jsou uvedena i v jiných oddílech, které stanoví pravidla pro určení příslušnosti chránící slabší stranu (čl. 12 odst. 2 ve věcech pojištění, čl. 16 odst. 3 ve věcech spotřebitelských smluv). Znění těchto článků vycházející z článků 11 a 14 Úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění pozdějších úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen „Bruselská úmluva“), bylo rovněž převzato beze změn do článků 14 a 18 nařízení č. 1215/2012.

7 – Právní doktrína je v této otázce jednomyslná, a to bez ohledu na použitelné nařízení, viz zejména Gaudemet-Tallon, H.: *Compétence et exécution des jugements en Europe, Matières civile et commerciale, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 5. vydání, Librairie générale de droit et de jurisprudence, sbírka Droit des affaires, Paříž, 2015, s. 394, bod 302 odst. 2; Blanco-Morales Limones, P., Garau Sobrino, F. F., Lorenzo Guillén M. L., Montero Muriel, F. J.: *Comentario al Reglamento (UE) n° 1215/2012 relativo a la competencia judicial, el reconocimiento y la ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil, Reglamento Bruselas I refundido*, Thomson Reuters Aranzadi, Madrid, 2016, s. 495, bod 2, odst. 7; Magnus, U., Mankowski, P.: *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation*, svazek 1, Sellier European Law Publishers, Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2015, s. 554, bod 5; Czernich, D., Kodek, G., Mayr, P.: *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht Brüssel Ia-Verordnung (EuGVVO 2012) und Übereinkommen von Lugano 2007 Herausgeber*, LexisNexis, Vídeň, 2015, s. 296 odst. 3.

8 – Rozsudek ze dne 22. května 2008, Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, bod 29).

9 – Rozsudky ze dne 10. dubna 2003, Pugliese (C-437/00, EU:C:2003:219, body 17 a 22), a ze dne 22. května 2008, Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, bod 27), a ze dne 12. října 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763, bod 37).

10 – Pojem vycházející z rozsudku ze dne 14. září 2017, Nogueira a další (C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, bod 50 a citovaná judikatura).

11 – Ve zprávě P. Jenarda k [Bruselské] úmluvě (Úř. věst. 1979, C 59, s. 1) je uvedeno, že „pro založení soudní příslušnosti musí vzájemná žaloba souviset s hlavní žalobou. Jelikož vnitrostátní právní předpisy některých členských států neznají závislá řízení, text inspirovaný návrhem belgického soudního řádu uvádí, že vzájemná žaloba musí vycházet buď ze smlouvy, nebo ze skutečnosti, na niž se zakládá původní žaloba“ (s. 28).

12 – Pro podrobné připomenutí přehled vývoje legislativy viz rozsudky ze dne 22. května 2008, Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, body 14 až 17), a ze dne 14. září 2017, Nogueira a další (C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, bod 46).

27. Z přípravných prací je nám známo, že „[p]říslušnost stanovená v tomto oddílu nahrazuje příslušnost stanovenou v oddílech 1 a 2“<sup>13</sup> a že „[p]ředpisy týkající se soudní příslušnosti v oblasti pracovních smluv jsou v podstatě pozměněny jen minimálně, spíše jsou sdruženy ve zvláštním oddíle, podobně jako je tomu v úpravě pojistných a spotřebitelských smluv“<sup>14</sup> (*neoficiální překlad*). Z toho vyplývá, že navzdory sledovanému cíli ochrany slabší strany, který by mohl odůvodnit stanovení zvláštních podmínek týkajících se žaloby zaměstnavatele, jak navrhuje L. Guida ve svém písemném vyjádření, nezvolil normotvůrce zvláštní předpisy pro pracovní spory.

28. Dále je třeba připomenout zásady stanovené Soudním dvorem v případě žádosti o výklad jednoho ze čtyř článků (články 18 až 21), které jsou obsaženy v kapitole II oddílu 5 nařízení č. 44/2001 týkající se „[p]říslušnosti pro individuální pracovní smlouvy“:

- tento oddíl stanoví řadu pravidel, která, jak vyplývá z bodu 13 odůvodnění tohoto nařízení, mají chránit slabší smluvní stranu stanovením pravidel pro určení příslušnosti, která jsou jejím zájmem příznivější<sup>15</sup>;
- ze znění ustanovení uvedených v dotčeném oddílu vyplývá, že tato ustanovení mají nejen zvláštní, ale také taxativní charakter<sup>16</sup>, a
- v zájmu zajištění plné účinnosti nařízení č. 44/2001 musí být v něm uvedené právní pojmy vykládány autonomním způsobem, který bude společný všem členským státům<sup>17</sup>.

29. Nakonec je třeba zdůraznit, že Soudní dvůr poukázal na to, že pravidlo stanovené v čl. 6 bodu 3 nařízení č. 44/2001, týkající se případu vzájemné žaloby, bylo vloženo do čl. 20 odst. 2 tohoto nařízení, čímž došlo ke sblížení těchto ustanovení<sup>18</sup>.

30. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že pokud jde o výraz „[která] se týká stejné smlouvy či stejné skutečnosti jako původní žaloba“, je třeba jej vykládat autonomně s ohledem na cíle tohoto nařízení<sup>19</sup>.

31. V tomto ohledu Soudní dvůr poukázal na to, že v zájmu řádného výkonu spravedlnosti je účelem zvláštní soudní příslušnosti pro vzájemnou žalobu umožnit účastníkům řízení, aby bylo o všech jejich vzájemných nárocích, které mají společný původ, rozhodnuto v témže řízení před tímž soudem. Je tak zabráněno nadbytečným a opakovaným řízením<sup>20</sup>. Soudní dvůr tudíž rozhodl, že „za takových okolností, jako jsou okolnosti ve věci v původním řízení, musí být vzájemná žaloba na vrácení částky na základě bezdůvodného obohacení považována za návrh vyplývající ze smlouvy o finančním leasingu, na jejímž základě byla podána původní žaloba leasingového pronajímatele. K údajnému obohacení ve výši částky zaplacené při výkonu mezitím zrušeného rozsudku by totiž bez uvedené smlouvy nedošlo.“<sup>21</sup>. Nutná spojitost s meritem věci se jeví tudíž jako rozhodující.

13 – Tato věta již byla citována v rozsudku ze dne 22. května 2008, *Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline* (C-462/06, EU:C:2008:299, bod 24).

14 – Viz návrh nařízení Rady (ES) o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech [COM(1999) 348 final] (*neoficiální překlad*), důvodová zpráva.

15 – Rozsudky ze dne 22. května 2008, *Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline* (C-462/06, EU:C:2008:299, body 17 a 30), a ze dne 14. září 2017, *Nogueira a další* (C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, bod 49 a citovaná judikatura).

16 – Rozsudky ze dne 22. května 2008, *Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline* (C-462/06, EU:C:2008:299, bod 18), a ze dne 14. září 2017, *Nogueira a další* (C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, bod 51 a citovaná judikatura).

17 – Ohledně článku 18 tohoto nařízení viz rozsudek ze dne 10. září 2015, *Holterman Ferho Exploitatie a další* (C-47/14, EU:C:2015:574, body 36 a 37 a citovaná judikatura), a ohledně čl. 19 odst. 2 uvedeného nařízení viz rozsudek ze dne 14. září 2017, *Nogueira a další* (C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, body 47 a 48 a citovaná judikatura).

18 – Rozsudek ze dne 22. května 2008, *Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline* (C-462/06, EU:C:2008:299, bod 22).

19 – Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Kostanjevec* (C-185/15, EU:C:2016:763, bod 36).

20 – Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Kostanjevec* (C-185/15, EU:C:2016:763, bod 37).

21 – Rozsudek ze dne 12. října 2016, *Kostanjevec* (C-185/15, EU:C:2016:763, bod 38).

32. Odůvodňuje za těchto podmínek ochrana zaměstnance jakožto slabší smluvní strany použití odlišného výkladu pojmu „vzájemná žaloba“ vzhledem k neexistenci upřesnění v čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001? Podobně jako Komise se domnívám, že pojem „vzájemná žaloba“ musí být vykládán v případě použití pravidel o příslušnosti evropských soudů jednotně tím spíše, že kritéria v případě odvozené příslušnosti doposud nepřinesla mnoho výkladových obtíží a rovněž jako v případě závislých řízení odpovídají cíli zabránit možnosti, aby v oddělených řízeních došlo k vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí<sup>22</sup>.

33. V důsledku toho spočívá výhoda tohoto řešení v tom, že lze zamezit použití obtížněji uplatnitelných pojmů, jako je existence „objektivní souvislosti na základě předmětu nebo důvodu“, který navrhuje italská vláda. Nicméně příliš striktní pojetí „žalob[y] týkající se pracovní smlouvy“, jak navrhuje Komise, které spočívající na „pracovním poměru uváděném zaměstnancem v jeho původní žalobě“, nelze podle mého názoru přijmout, a to z několika důvodů.

34. Zprvce Soudní dvůr již přijal široký výklad pojmu „žaloba týkající se smlouvy“<sup>23</sup>, když připustil, že žaloba na vydání bezdůvodného obohacení vyplývá z leasingové smlouvy uzavřené mezi účastníky původního řízení za zvláštních procesních okolností. Jednalo se totiž o žalobu na vydání částky odpovídající obnosu dohodnutému v rámci mimosoudního vyrovnání a tato žaloba byla podána v rámci nového soudního řízení mezi týmiž účastníky řízení v návaznosti na zrušení rozhodnutí vydaného v rámci původního sporu mezi stranami, jehož výkon vedl k tomuto mimosoudnímu vyrovnání. Lze tedy uvést, že to není přímá souvislost se smlouvou, k níž přihlédl Soudní dvůr, jako spíše skutečnost, že bez této smlouvy by nedošlo k bezdůvodnému obohacení, což dokazuje, že se „se tyto nároky týkají společného souhrnu skutkových okolností“<sup>24</sup>.

35. Zadruhé musí být možné zohlednit vzájemnou provázanost smluvních pracovních poměrů<sup>25</sup>, což je častý jev v případě vyslání zaměstnance, kdy původní pracovní smlouva může být zachována a existovat souběžně s místní pracovní smlouvou.

36. V projednávané věci ze shodných vyjádření účastníků řízení vyplývá, že společnost PL Italy byla 100% vlastníkem společnosti PL Poland a od července 2001 byla uzavřena zvláštní „souběžná“ smlouva se společností PL Poland s cílem stanovit zvláštní podmínky tohoto pracovního poměru. Kromě toho lze poukázat na to, že předmětem řízení zahájeného na návrh L. Guidy byla původní smlouva, nikoliv poslední smlouva uzavřená se společností PL Poland.

37. Zatřetí z odůvodnění propuštění a peněžitého nároku společnosti PL Italy vyplývá, že vycházejí z totožných skutkových okolností týkajících se obou společností bez rozdílu. V projednávaném případě bylo L. Guidovi vytýkáno, že na jedné straně několikrát získal neoprávněně od společnosti PL Poland náhradu cestovních nákladů na služební cesty a náhrady za nevyčerpanou dovolenou a na druhé straně uvedl společnost PL Italy v omyl při výpočtu výše své odměny, když jí sdělil pro něj výhodnější směnný kurz zlotý/euro, než byl oficiální kurz. Je nesporné, že tyto skutečnosti tvořily základ rozhodnutí společností PL Italy a PL Poland o ukončení pracovních poměrů a předmětem vzájemné žaloby je vrácení neoprávněně vyplacených částek.

22 – Srov. rozsudek ze dne 11. dubna 2013, Sapir a další (C-645/11, EU:C:2013:228, bod 42) týkající se čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, a komentář Czernich, D., Kodek, G., a Mayr, P.: *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht Brüssel Ia-Verordnung (EuGVVO 2012) und Übereinkommen von Lugano 2007 Herausgeber*, LexisNexis, Vídeň, 2015, s. 296, odstavec 3.

23 – Srov. analýzu ustanovení čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 v Magnus, U., a Mankowski, P.: *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation*, svazek 1, Sellier European Law Publishers, Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2015, s. 401, zejména ve vztahu k výrazu „same contract“ uvedenému v anglickém znění uvedeného nařízení.

24 – Výraz použitý ve stanovisku generální advokátky Kokott ve věci Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:397, bod 44).

25 – Pro obecné připomenutí zvláštností pracovní smlouvy viz rozsudek ze dne 15. ledna 1987, Shenavai (266/85, EU:C:1987:11, bod 16). Pro ilustraci případů několika smluvních vztahů viz rozsudek ze dne 10. dubna 2003, Pugliese (C-437/00, EU:C:2003:219, body 4 až 9), a zvláště ohledně společností náležejících do téže skupiny viz rozsudky ze dne 22. května 2008, Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, EU:C:2008:299, body 7 až 10), a ze dne 10. září 2015, Holterman Ferho Exploitatie a další (C-47/14, EU:C:2015:574, body 12 až 18).

38. Tato úzká spojitost mezi zpochybněním důvodů propuštění zaměstnance a návrhem na vrácení částek, podaným zaměstnavatelem, vede k odmítnutí tvrzení L. Guidy a Komise týkající se nepředvídatelnosti žaloby odpůrce z důvodu postoupení pohledávky, která jej opravňuje k jejímu podání.

39. Začtvrté je třeba poznamenat, že L. Guida se rozhodl napadnout opodstatněnost výlučně rozhodnutí o ukončení jeho pracovního poměru se společností PL Italy a žalovat ji nikoliv u soudu členského státu místa, kde obvykle vykonával svou práci, jak mu umožňovalo ustanovení čl. 19 odst. 2 písm. a) nařízení č. 44/2001, nýbrž u soudu místa sídla společnosti PL Italy. Tato volba nesmí mít vliv na autonomní výklad pojmu „vzájemná žaloba“. V tomto ohledu je třeba připomenout, že navzdory volbě unijního normotvůrce stanovit několik pravidel příslušnosti pro ochranu zaměstnanců nebylo přijato rozhodnutí o stanovení kritérií omezujících možnost zaměstnavatele podat vzájemnou žalobu.

40. Ze stejných důvodů je třeba odmítnout argument vycházející z rozhodného práva, jímž se řídí pracovní smlouva a který by podle L. Guidy a Komise odůvodňoval výklad přísně omezený na pracovní smlouvu uvedenou v původní žalobě. I přesto že, Soudní dvůr považoval za vhodné, pokud jde o určení příslušnosti podle místa plnění pracovní smlouvy, které odůvodňuje upřednostnění souběhu legislativní a soudní pravomoci, zohlednit příslušná ustanovení Římské úmluvy<sup>26</sup> z roku 1980 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy<sup>27</sup>, je třeba mít za to, že otázka soudní příslušnosti v případě vzájemné žaloby musí být naprosto nezávislá na otázce určení rozhodného práva ve věci samé.

41. Proto se domnívám, že okolnosti věci v původním řízení svědčí o tom, že pojem „vzájemná žaloba“ nelze vykládat tak, že je omezen pouze na smluvní rámec. Je třeba rovněž zohlednit shodné skutkové okolnosti, na nichž je založena původní žaloba. Pokud se v projednávané věci připustí, že v zájmu řádného výkonu spravedlnosti může tentýž soud zkoumat existenci skutečností odůvodňujících propuštění a vyvodit z něj finanční důsledky, není to podle mého názoru v rozporu se zájmy zaměstnance. V souladu s cílem uvedeným v bodě 15 odůvodnění nařízení č. 44/2001 je tak zajištěna také neexistence vzájemně si odporujících rozhodnutí. Za těchto okolností není důležité, že k postoupení pohledávky, které se dovolává zaměstnavatel, došlo až po zahájení řízení u příslušného soudu.

42. Podle mého názoru lze tedy tento pojem „vzájemná žaloba“ vykládat v zájmu jasnosti a účinnosti obecně, což povede vnitrostátní soudy k tomu, aby ověřovaly společný původ nároků účastníků řízení, ať již smluvní či věcné povahy, s přihlédnutím ke všem okolnostem dané věci.

43. Ze všech těchto skutečností vyplývá, že Soudnímu dvoru navrhu, aby rozhodl, že čl. 20 odst. 2 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že poskytuje jak zaměstnavateli, tak zaměstnanci právo podat vzájemnou žalobu u soudu, u něhož byla řádně podána původní žaloba, a že tento soud je příslušný k rozhodnutí o takové vzájemné žalobě za předpokladu, že byla podána s cílem vyřešit všechny jejich vzájemné nároky, které mají společný původ, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

26 – Pro ilustraci z nedávné doby viz rozsudek ze dne 14. září 2017, Nogueira a další (C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, bod 55), týkající se autonomního výkladu čl. 19 odst. 2 nařízení č. 44/2001.

27 – Úř. věst. 1998, C 27, s. 34. Článek 6 této úmluvy se použije na smlouvy uzavřené do 17. prosince 2009. Po tomto datu se použije článek 8 nařízení (ES) č. 593/2008 Evropského parlamentu a Rady ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6), a to v souladu s článkem 28 tohoto nařízení.



#### IV. Závěry

44. S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Corte d'appello di Torino (odvolací soud v Turíně, Itálie) následovně:

„Článek 20 odst. 2 nařízení Rady č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že poskytuje jak zaměstnavateli, tak zaměstnanci právo podat vzájemnou žalobu u soudu, u něhož byla řádně podána původní žaloba, a že tento soud je příslušný k rozhodnutí o vzájemné žalobě za předpokladu, že byla podána s cílem vyřešit všechny jejich vzájemné nároky, které mají společný původ, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.“